

Zadeva C-500/19

**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča**

Datum vložitve:

1. julij 2019

Predložitveno sodišče:

Oberster Gerichtshof (vrhovno sodišče, Avstrija)

Datum predložitvene odločbe:

28. maj 2019

Revidentka:

Puls 4 TV GmbH & Co. KG

Nasprotnici revizije:

YouTube LLC

Google Austria GmbH

Predmet postopka v glavni stvari

Opustitvena in odškodninska tožba zaradi kršitve avtorskih pravic

Predmet in pravna podlaga predloga

Razlaga prava Unije, člen 267 PDEU

Vprašanja za predhodno odločanje

1. Ali je treba člen 14(1) Direktive 2000/31/ES razlagati tako, da upravljavec spletne video platforme kot ponudnik gostovanja prevzema aktivno vlogo, zaradi katere izgubi privilegij oprostitev odgovornosti, če poleg nudenja prostora za shranjevanje tujih vsebin opravlja ali uporabniku nudi naslednje spremljevalne dejavnosti:

- predlaganje videov glede na tematska področja,
- lažšanje iskanja obiskovalcem po podatkih o naslovu ali vsebini s pomočjo elektronskega kazala, pri čemer lahko podatke o naslovu ali vsebini določi uporabnik,
- nudenje spletnih napotkov o uporabi te storitve („pomoč“),
- če uporabnik privoli, povezovanje videa, ki ga je uporabnik naložil, z oglasi (ki pa niso lastni oglasi upravljavca platforme) glede na ciljno skupino, ki jo izbere uporabnik?

2. Ali je nacionalna pravna ureditev, v skladu s katero za ponudnika gostovanja (posredni ponudnik storitev) v aktivni vlogi pomagača pri kršitvah s strani uporabnikov obstaja dolžnost opustitve samo pod pogojem, da je pomagač uporabniku pri kršitvi zavestno pomagal, skladna s členom 11, prvi odstavek, Direktive 2004/48/ES, ali pa je treba to določbo razlagati tako, da države članice pravice imetnikov pravic do vložitve opustitvenega zahtevka zoper pomagače ne smejo pogojevati z zavestno pomočjo uporabniku pri kršitvi?

3. Ali je treba določbe členov od 12 do 14 Direktive 2000/31/ES o odgovornosti posrednih ponudnikov storitev šteti za horizontalne omejitve odgovornosti, ki jih je deležen vsak posredni ponudnik storitev v nevtralni vlogi tudi, če je treba njegovo dejavnost avtorskopravno šteti za priobčevanje javnosti, ki ga opravlja sam?

4. Ali je treba člen 14(3) (tudi člena 12(3) in 13(2)) Direktive 2000/31/ES, člen 8(3) Direktive 2001/29/ES in člen 11, tretji stavek, Direktive 2004/48/ES razlagati tako, da ima ponudnik gostovanja (posredni ponudnik storitev) v nevtralni vlogi privilegij oprostitev odgovornosti iz člena 14(1) Direktive 2000/31/ES tudi v primeru opustitvenega zahtevka, ki se uveljavlja zoper njega, in ali je zato sodna odredba o opustitvi kršitev, izdana zoper takšnega posrednega ponudnika storitev, dopustna le, kadar dejansko ve za nezakonito dejavnost ali nezakonit podatek, ali pa je takšna sodna odredba o opustitvi kršitev dopustna že, kadar ponudnik gostovanja po konkretnem opominu vsebin, ki naj bi predstavljale kršitev avtorskih pravic, ne izbriše ali onemogoči nemudoma in se v sodnem postopku kršitev potrdi?

Navedene določbe prava Unije

Pogodba o delovanju Evropske unije (PDEU), zlasti člen 267.

Direktiva 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 1, str. 230–239), zlasti člen 8(3).

Direktiva 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (Direktiva o elektronskem poslovanju) (posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 25, str. 399–414), zlasti člen 14.

Direktiva 2004/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine (UL 2004, L 157, str. 45), zlasti člen 11.

Navedene nacionalne določbe

Urheberrechtsgesetz (zakon o avtorskih pravicah), zlasti člena 18a in 81.

Gesetz über den elektronischen Geschäftsverkehr (zakon o elektronskem poslovanju, v nadaljevanju: ECG), zlasti členi od 13 do 17.

Kratka predstavitev dejanskega stanja, postopka in bistvenih trditev strank v postopku v glavni stvari

- 1 Družba Puls 4 TV upravlja avstrijski televizijski kanal.
- 2 Družba Youtube (postopek pred Oberster Gerichtshof (vrhovno sodišče, Avstrija) trenutno poteka le med družbama Puls 4 TV in Youtube) upravlja video platformo www.youtube.com, na kateri so na voljo videi, ki jih uporabniki naložijo in si jih lahko obiskovalci platforme predvajajo. Družba Youtube to storitev opravlja kot ponudnik gostovanja in hrani vsebine, ki jih naložijo uporabniki. Predhodno preverjanje kršitev avtorskih pravic se načeloma ne izvaja.
- 3 Če se uporabnik s tem strinja, se naloženi videi opremijo z oglasi, kar družba Youtube imenuje „monetizacija“. To monetizacijo opravlja povezano podjetje družbe Youtube in se vrši povsem tehnično in samodejno.
- 4 Poleg monetizacije družba Youtube uporabnikom nudi spremljajoče dejavnosti, omenjene v vprašanjih za predhodno odločanje.
- 5 Družba Youtube prejema plačilo zgolj za nudenje video platforme in s tem zgolj za opravljanje storitev ponudnika gostovanja; deluje izključno na podlagi zahtev uporabnikov, ki morajo potrditi, da imajo potrebne avtorske oziroma pravice do uporabe. Družba Youtube ima samodejen postopek pregleda, ki na podlagi opomina „Take-Down-Notice“ nemudoma sproži blokado spornega videa. Če se ugotovi, da gre za kršitev, družba Youtube blokira vsebino ali pa zapre račun zadevnega uporabnika. V obravnavanem primeru je družba Youtube, potem ko je

na podlagi opomina izvedela za njene avtorske pravice, videe, ki jih je družba Puls 4 TV štela za sporne, vsakokrat nemudoma odstranila.

- 6 Z opustitveno tožbo je družba Puls 4 TV zahtevala – pri čemer se je opirala na člen 18a(1) zakona o avtorskih pravicah – naj se družbi Youtube prepove na spletnemu naslovu www.youtube.com nuditi videe, ki vsebujejo avdiovizualna dela, ki jih je ustvarila družba Puls 4 TV, in ki so jih naložile osebe, ki za to niso upravičene. Platforma, ki jo upravlja družba Youtube, je po mnenju družbe Plus 4 TV tehnično omogočala kršitve avtorskih pravic (priobčitev javnosti v smislu člena 3(1) Direktive 2001/29/ES). Trdi, da je družba Youtube prevzela aktivno vlogo. Vloge platform, kakršna je platforma družbe Youtube, so po njenem mnenju – nenazadnje spričo monetizacije – veliko obsežnejše od vlog ponudnikov gostovanja. Meni, da se zato družbe Youtube ne sme šteti za privilegirane ponudnika gostovanja, temveč za ponudnika vsebin.
- 7 Družba Youtube je oporekala, da ne priobčuje javnosti v smislu člena 3(1) Direktive 2001/29/ES. V skladu s sodno prakso Sodišča bi po njenem mnenju za to moral biti izpolnjen pogoj, da upravljavec platforme ravna z namenom, da svojim strankam omogoči dostop do zaščitenega dela. Pravice po njenem mnenju krši uporabnik, ne pa upravljavec platforme. Družbe Youtube se tudi ne bi smelo šteti za pomagača. Družba Youtube po njenih navedbah kot ponudnik gostovanja uživa privilegij oprostitev odgovornosti; opravlja klasično storitev gostovanja in nima aktivne vloge. Za kršitve pravic, ki jih storijo uporabniki video platforme, bo odgovarjala samo, kadar po dovolj utemeljenem opominu dostopa do takšnih videov nemudoma ne onemogoči ali odstrani, četudi za nezakonite vsebine dejansko ve. Trdi, da te obveznosti družba Youtube v okviru postopka Notice-Take-Down izpolnjuje.
- 8 Prvostopenjsko sodišče je tožbenemu zahtevku ugodilo. Pritožbeno sodišče je ugodilo pritožbi družbe Youtube in tožbeni zahtevek zavrnilo. Zoper to odločbo je družba Puls 4 TV vložila pritožbo.

Kratka predstavitev utemeljitve predloga

Prvo vprašanje za predhodno odločanje (aktivna vloga ponudnika gostovanja)

- 9 V členih od 12 do 14 Direktive 2000/31/ES so določene oprostitev odgovornosti ponudnikov dostopa, ki tuje vsebine zgolj tehnično posredujejo, in omejitve odgovornosti ponudnikov gostovanja, ki nudijo prostor za shranjevanje tujih vsebin. Družbo Youtube je treba šteti za ponudnika gostovanja.
- 10 Ponudnik gostovanja mora biti za tuje vsebine zgolj omejeno odgovoren, saj na tuje vsebine uporabnikov praviloma ne vpliva in ne preverja, ali so nezakonite. Odločilno merilo za nevtralno vlogo ponudnika je torej, da – brez izbiranja ali vsebinskega spreminjanja – tuje vsebine posreduje in/ali shranjuje.

- 11 V skladu s sodno prakso Sodišča ponudnik gostovanja privilegij oprostive odgovornosti izgubi, kadar v zvezi s spornimi vsebinami opusti svojo nevtralno dejavnost in prevzame aktivno vlogo, zaradi katere bi lahko na vsebino vplival („védenje o vsebini“) ali vsebino uredniško nadzoroval (glej sodbi Sodišča v zadevah od C-236/08 do 238/08, *Google France*, točka 120, in C-324/09, *L’Oreal*, točka 113).
- 12 Oberster Gerichtshof (vrhovno sodišče, v nadaljevanju: OGH) meni, da razvoj zgoraj navedenih spremljevalnih dejavnosti ne vodi do aktivne vloge ponudnika gostovanja.

Drugo vprašanje za predhodno odločanje (odgovornost za tuje kršitve zaradi vloge pomagača)

- 13 Če družba Youtube svojo dejavnost opravlja aktivno, pride v poštev njena odgovornost v vlogi pomagača pri tujih kršitvah, ki jih storijo uporabniki. V tem primeru je treba ponudnika gostovanja šteti za „kršitelja“ (v vlogi pomagača) v smislu člena 11, prvi stavek, (in člena 13) Direktive 2004/48/ES.
- 14 V skladu s sodno prakso OGH se pomagačeva odgovornost razlikuje od storilčeve odgovornosti. Pogoj za odgovornost pomagačev je namreč, da je pomagač (kot tretji) s svojim ravnanjem neposrednemu storilcu pri kršitvi zavestno pomagal ali jo celo omogočil. Za kršitev mora pomagač torej vedeti.
- 15 V obravnavanem primeru se predvsem v zvezi s členom 8(3) Direktive 2001/29/ES in členom 11, prvi stavek, Direktive 2004/48/ES zastavlja vprašanje, ali države članice pravico do opustitvenih zahtevkov zoper pomagače, ki ne ravnajo zavestno, lahko določijo, ali pa države članice takšno pravico morajo določiti.

Tretje vprašanje za predhodno odločanje (priobčitev javnosti in privilegij oprostive odgovornosti)

- 16 Glede kazenske in civilne odgovornosti ponudnika (posrednega ponudnika storitev) je v Direktivi 2000/31/ES določena naslednja sistematika.
- 17 Člen 15(1) te direktive državam članicam preprečuje, da bi ponudnikom dostopa in ponudnikom gostovanja naložile splošno obveznosti za nadzor podatkov, ki jih prenašajo ali hranijo. Države članice od ponudnikov tudi ne smejo zahtevati, naj na lastno pobudo raziščejo okoliščine morebitne nezakonite dejavnosti uporabnikov njihovih storitev. Ni jim treba sprejeti ukrepov aktivnega nadzora in na svojih strežnikih iskati nezakonitih vsebin.
- 18 Ob tem pa so v členih od 12 do 14 Direktive 2000/31/ES določene oprostive oz. omejitve odgovornosti posrednih ponudnikov storitev. V teh določbah materialna odgovornost posrednega ponudnika storitev ni določena, temveč se predpostavlja. Omejitve odgovornosti je treba razumeti široko; zajemajo tako odškodninsko kot tudi kazensko ali upravno odgovornost ponudnika.

- 19 Omejitve odgovornosti so torej horizontalne določbe, ki veljajo za vsa področja prava. Če je torej treba presojeti o civilnopravnem ali kazenskopravnem vprašanju v zvezi z odgovornostjo posrednega ponudnika storitev, je najprej treba preučiti vprašanje, ali odgovornost v smislu določb Direktive 2000/31/ES sploh pride v poštev. Šele če ta horizontalna presoja privede do pozitivnega odgovora, se zastavlja naslednje vprašanje, ali odgovornost obstaja tudi v skladu z zadevnimi pravili materialnega prava.
- 20 OGH meni, da ker je privilegij oprostite odgovornosti horizontalna določba, ga posredni ponudnik storitev (v nevtralni vlogi) ima ne glede na to, ali je treba kršitev, ki se mu očita, šteti za njegovo kršitev ali pa za prispevek k tuji kršitvi. To pomeni, da mora ponudnik privilegij oprostite odgovornosti imeti tudi, če je njegova dejavnost lastno (ki ga vrši sam) priobčevanje javnosti v smislu člena 3(1) Direktive 2001/29/ES.

Četrto vprašanje za predhodno odločanje (opustitveni zahtevek in privilegij oprostite odgovornosti)

- 21 V skladu s členom 14(1) Direktive 2000/31/ES (člen 16 ECG) ponudnik gostovanja za tuje podatke ni odgovoren, če za nezakonito dejavnost ali nezakonit podatek ne ve. V zvezi z odškodninskimi zahtevki ni odgovoren, če mu niso znane okoliščine, iz katerih je očitno, da gre za nezakonito dejavnost ali nezakonit podatek. Prvič, subjektivni element se nanaša na obstoj nezakonitih informacij. Za dejansko védenje je potrebno pozitivno poznavanje; za okoliščine, ki so mu poznane, je potreben utemeljen sum, pri čemer zadostuje nevednost zaradi hude malomarnosti. Drugič, subjektivni element mora tudi biti povezan z nezakonitostjo. Za nezakonitost mora ponudnik gostovanja vedeti. Pogoj za to je, da je nezakonitost laiku brez nadaljnega preučevanja očitna in da je prepričan, da je vsebina prepovedana. Če so ti subjektivni pogoji izpolnjeni, mora ponudnik gostovanja nemudoma ukrepati za izbris nezakonitih podatkov ali za onemogočitev dostopa do njih.
- 22 Členi od 12 do 14 Direktive 2000/31/ES pa ne posegajo v možnost, da sodišče ali urad v skladu s pravnim sistemom države članice od posrednega ponudnika storitev zahteva, naj kršitev odpravi ali prepreči. S tem naj bi bilo sodiščem še naprej prepuščeno, da na podlagi ustreznega opustitvenega zahtevka posrednemu ponudniku storitev izdajo odredbo o opustitvi kršitev zaradi nezakonite dejavnosti ali nezakonitega podatka ali jim naložijo odstranitev nezakonitih podatkov ali onemogočitev dostopa do teh podatkov, če so izpolnjeni materialnopravni pogoji za pravico do opustitvenega zahtevka.
- 23 Glede na pripravljeno gradivo za avstrijski ECG se privilegij oprostite odgovornosti iz členov od 12 do 14 Direktive 2000/31/ES nanaša tako na kazensko ali upravno odgovornost kot tudi odškodninsko odgovornost posrednega ponudnika storitev. Pri odredbi o opustitvi kršitev privilegij oprostite odgovornosti ne pride v poštev. Zato pri odredbi o opustitvi kršitev ni pomembno, ali posredni ponudnik storitev dejansko ve za nezakonito dejavnost ali nezakonit

podatek, ki ga prenaša. Edino merilo je, ali se kršitev, ki se očita posrednemu ponudniku storitev, v sodnem postopku objektivno potrdi.

- 24 Pri avtorskopравnih opustitvenih zahtevkih velja v skladu s členom 81(1a) avstrijskega zakona o avtorskih pravicah naslednja posebnost: če se opustitveni zahtevek uveljavlja zoper posrednega ponudnika storitev v smislu Direktive 2000/31/ES in so izpolnjeni pogoji za privilegij oprostitev odgovornosti, je posrednega ponudnika storitev mogoče tožiti šele po konkretnem opominu.
- 25 Glede privilegija oprostitev odgovornosti iz člena 14(1) Direktive 2000/31/ES Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče, Nemčija) v svojem predlogu za sprejetje predhodne odločbe izhaja iz tega, da se mora dejansko vedenje (oz. zavedanje pri odškodninskih zahtevkih) ponudnika gostovanja nanašati na dejansko (trenutno) nezakonito dejavnost ali nezakonit podatek, ki ga mora, ko za to dejavnost oziroma ta podatek izve, odstraniti ali onemogočiti, in da ne zadostuje, da ponudnik gostovanja na splošno ve oziroma se zaveda, da se njegove storitve uporabljajo za nekakšne nezakonite dejavnosti. Vendar pa Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče) meni, da se privilegij oprostitev odgovornosti nanaša tudi na opustitvene zahteve in da upravljavec spletne platforme, ki za nezakonito dejavnost ali nezakonit podatek dejansko ne ve, tudi ni odgovoren za opustitev.
- 26 V zvezi s tem se zastavlja vprašanje, ali ima posredni ponudnik storitev v skladu z Direktivo 2000/31/ES privilegij oprostitev odgovornosti tudi v primeru opustitvenih zahtevkov (sodne odredbe o opustitvi kršitev). Pri tem je treba upoštevati, da opomina, ki je v členu 81(1a) avstrijskega zakona o avtorskih pravicah določen v zvez z opustitveno tožbo, ni nujno treba enačiti z dejanskim vedenjem o nezakoniti dejavnosti ali nezakonitem podatku, saj se lahko šteje, da do dejanskega vedenja pride šele, ko ponudnik gostovanja sporno vsebino (po prejemu opomina) preuči. S tega vidika bi bilo kljub opominu treba ugotoviti, da ponudnik gostovanja obveznosti opustitve nima, kadar ima privilegij oprostitev odgovornosti.
- 27 Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče) meni, da besedilo člena 14(3) Direktive, ki se glasi enako kot izjeme, določene v členih 12(3) in 13(2) te direktive, govori v prid popolnemu izvzetju sodnih odredb o opustitvi kršitev iz oprostitev odgovornosti, kakor je določena v členu 14(1). V skladu s tem so odredbe o opustitvi kršitev, ki se izdajo zoper posrednega ponudnika storitev, v členu 8(3) Direktive 2001/29/ES in v členu 11, tretji stavek, Direktive 2004/48/ES urejene ločeno.